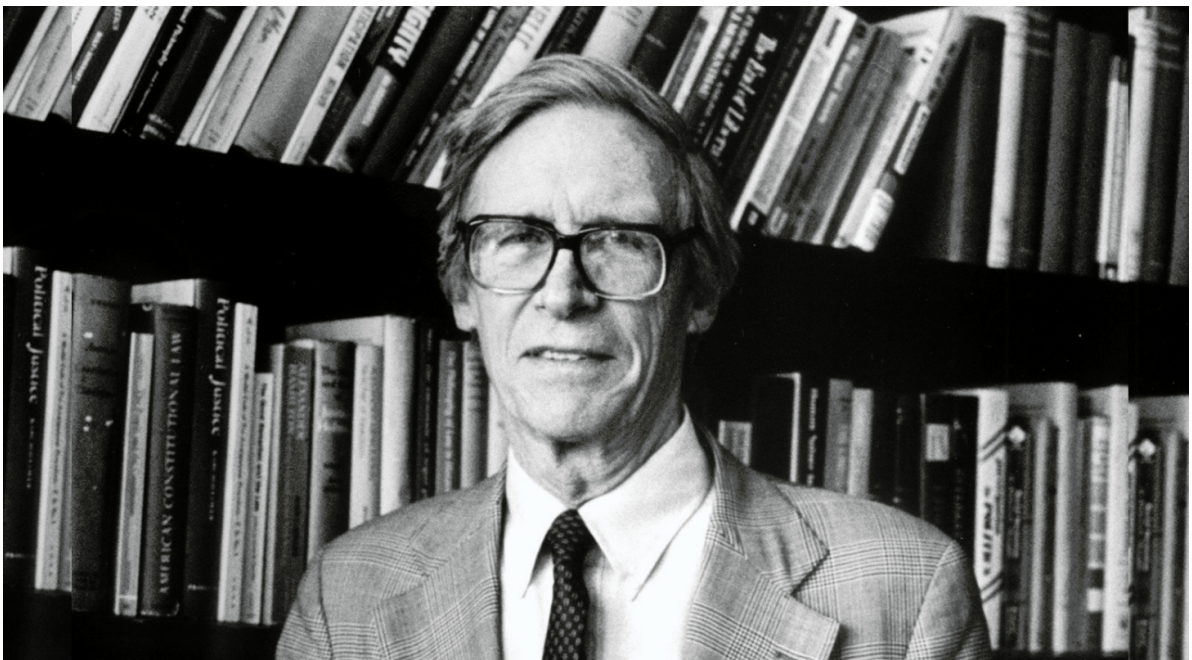


INTRODUCCIÓ

John Rawls, 100 anys després: el llegat d'«Una teoria de la justícia»

Joan Vergés Gifra, Manuel Manonelles i Tarragó



L'any 2021 es van complir 100 anys del naixement del filòsof John Rawls, i també 50 anys de la publicació de la seva obra més paradigmàtica, "Una teoria de la justícia".

John Rawls (1921-2002) és un dels filòsofs polítics més importants de l'època contemporània. Segons l'opinió de molts, la publicació de l'obra *A Theory of Justice*, el seu *opus magnum*, el va convertir en tot un clàssic del pensament polític modern. A mitjans dels anys 70 de segle passat, Robert Nozick va sostenir que «avui en dia, els que fan filosofia política han de treballar segons la teoria de Rawls o bé explicar per què no ho fan.» Al finals del primer decenni de segle XXI, Gerald A. Cohen va escriure que «només hi ha dos llibres en la història de la filosofia política occidental que puguin fer ombra a *Una teoria de la justícia*: la *República* de Plató i el *Leviatan* de Hobbes». Així doncs, la influència d'aquesta obra en el pensament polític actual, especialment en l'àmbit acadèmic, és un fet indubtable. Una influència que encara es va fer més àmplia i profunda amb la publicació de *Political Liberalism* (1993), *The Law of Peoples* (1999) i *Justice as Fairness: A Restatement* (2001), els altres llibres que Rawls va publicar en vida —més endavant, els seus marmessors s'encarregarien de publicar els apunts que el filòsof havia fet servir per impartir les seves classes d'Història de la Filosofia Moral i Política a la Universitat de

Harvard i també els primers textos de joventut—.

L'obra de Rawls, tanmateix, no ha estat influent només en l'àmbit acadèmic. Rawls no va ser mai un intel·lectual *avant la lettre*, és a dir, no va intervenir gairebé mai en l'esfera pública per tal d'encarrilar una opinió o defensar una postura controvertida; malgrat aquest perfil públic més aviat discret, en el món jurídic nord-americà les seves tesis sobre la justícia són abastament conegudes i utilitzades recurrentment. No és gens estrany, per exemple, que a l'hora de justificar una sentència, els jutges apel·lin als seus textos per tal de fonamentar la decisió presa. Així mateix, i tal com assenyala Véronique Munoz-Dardé al text que hem inclòs en aquesta publicació, Rawls és pare de la figura de la posició original, un dels experiments de pensament més cèlebres de la història de la filosofia i que ha transcendit, com dèiem, l'àmbit estrictament acadèmic.

Durant l'any 2021 s'han commemorat dues efemèrides: en primer lloc, el 100è aniversari del naixement de John Rawls (va néixer el 21 de febrer de 1921) i, en segon lloc, el 50è aniversari de la publicació de l'obra *A Theory of Justice*. Amb motiu d'aquesta doble efemèride, quatre universitats catalanes (la Universitat Pompeu Fabra, la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat de Barcelona i la Universitat de Girona, a través de la Càtedra Ferrater Mora) van organitzar un Simposi Internacional sobre la figura i l'obra del filòsof nord-americà, que va comptar amb la col·laboració del Centre d'Estudis de Temes Contemporanis.

La figura de John Rawls i els debats que suscita la seva obra al voltant de conceptes com l'equitat, la justícia i la racionalitat no són aliens al Centre d'Estudis de Temes Contemporanis (CETC) i a la Revista IDEES. L'any 2003, coincidint amb la Segona Guerra del Golf, IDEES va publicar-ne l'article 'La doctrina de la guerra justa'. I el 2006, en el marc de la col·lecció Temes Contemporanis, es va publicar l'assaig Les esquerdes del liberalisme polític. Una crítica filosòfica a John Rawls, de Joan Vergés Gifra, director de la Càtedra Ferrater Mora.

La doble efemèride, doncs, ha resultat un moment propici per recuperar un autor cabdal per al pensament polític contemporani, i és per això que, per donar continuïtat a algunes de les nombroses aportacions que va acollir el simposi, publiquem aquest dossier monogràfic de la revista IDEES, amb una selecció *ex professo* d'articles que avaluen la vigència i recontextualitzen l'obra del pensador nord-americà. Per il·lustrar els continguts hem tingut la sort de poder recórrer als Arxius de la Universitat de Harvard, que ens han cedit alguns dels manuscrits de Rawls que custodien, i que hem pogut adaptar gràficament en cada cas.

**Joan Vergés Gifra**

Joan Vergés Gifra és professor titular de l'àrea de Filosofia Moral i Política del Departament de Filosofia de la Universitat de Girona, i ha sigut professor visitant a altres universitats com la Universitat Pompeu Fabra. Ha fet estades de recerca com a *visiting fellow* a la Universitat de Harvard (Estats Units) i també com a *visiting Scholar* a la Universitat d'Oxford (Regne Unit), entre d'altres. És Director de la Càtedra Ferrater Mora de Pensament Contemporani i especialista en filosofia política contemporània, amb especial èmfasi en John Rawls, la teoria del nacionalisme, el pluralisme i la diversitat religiosa. Ha publicat diversos articles i llibres, entre els quals destaquen *La nació necessària* (2014) i *John Rawls: la justícia es la virtud más importante de una Sociedad democrática* (2017).

**Manuel Manonelles i Tarragó**

Manuel Manonelles i Tarragó és exdirector del Centre d'Estudis de Temes Contemporanis (CETC). Des de l'any 2013, és professor associat de Relacions Internacionals a Blanquerna - Universitat Ramon Llull, i ha col·laborat amb el Centre de Drets Humans de la Universitat de Pàdua (Itàlia). Anteriorment, havia sigut assessor de la Presidència de la Generalitat de Catalunya, delegat del Govern de la Generalitat a Suïssa i davant els Organismes Internacionals, i director general d'Afers Multilaterals i Europeus. Llicenciat en Ciències Polítiques per la Universitat Autònoma de Barcelona, té el Màster Europeu en Drets Humans i Democratització de l'European Inter-University Centre for Human Rights and Democratization. Té una àmplia experiència dins del sector diplomàtic i governamental. Durant dos anys, va ser assessor especial del grup d'alt nivell de Nacions Unides per a l'Aliança de Civilitzacions i ha participat en diverses cimeres, fòrums i processos en l'àmbit de les Nacions Unides i altres organitzacions internacionals com el Consell d'Europa. També va dirigir la Fundació Cultura de pau i la Fundació UBUNTU, i ha estat Observador i Supervisor Electoral Internacional de l'OSCE en diverses ocasions.